

Det här verket har digitaliserats vid Göteborgs universitetsbibliotek och är fritt att använda. Alla tryckta texter är OCR-tolkade till maskinläsbar text. Det betyder att du kan söka och kopiera texten från dokumentet. Vissa äldre dokument med dåligt tryck kan vara svåra att OCR-tolka korrekt vilket medför att den OCR-tolkade texten kan innehålla fel och därför bör man visuellt jämföra med verkets bilder för att avgöra vad som är riktigt.

This work has been digitized at Gothenburg University Library and is free to use. All printed texts have been OCR-processed and converted to machine readable text. This means that you can search and copy text from the document. Some early printed books are hard to OCR-process correctly and the text may contain errors, so one should always visually compare it with the images to determine what is correct.

PRAKTISK VECKOTIDNING
FÖR
KVINNAN OCH HEMMET

Stockholm, Iduns Tryckeri Aktiebolag.

N:r 41 (512)

Fredagen den 15 oktober 1897.

10:de årg.

Prenumerationspris pr år:		Byrå:	Redaktör och utgivare:	Utgifningstid:	Annonspris:
Idun ensam	kr. 5:—	Klara södra kyrkog. 16, 1 tr.	FRITHIOF HELLBERG.	hvarje fredag.	35 öre pr nonpareillerad.
Iduns Modet., fjortondagsuppl.	» 5:—	Öppen kl. 10—5.	Träffas säkrast kl. 2—3.	Lösnummerpris 15 öre	För »Platssökande» o. »Lediga platser»
Iduns Modet., månadsuppl.	» 3:—	Allm. telef. 6147. Rikstelef. 1646.	Redaktionssekr.: J. Nordling.	(lösnr endast för kompletteringar.)	25 öre för hvarje påbörjad tiotal stafv.
Barngarderoben	» 3:—				Utländska annons. 70 öre pr nonp.-rad.

Anna Hedin.

Upptäcktsresanden d:r Sven Hedins moder.

Då en ung man gör sig särskildt bemärkt af sin samtid, vare sig på vetenskapens, konstens, forskningens, industriens eller hvilket annat område som helst, tränger sig osökt den frågan fram: Från hvilket hem har han utgått, eller än hellre: Hvem var *modern*? Ty i de flesta fall är det ju *hon*, som gifvit prägeln åt karaktären och riktningen åt det unga sinnet.

Då i dessa dagar den kände forskningsresanden d:r Sven Hedin först här i Stockholms geografiska sällskap håller föredrag öfver sina upptäcktsresor i Asien och omedelbart därefter företager sin stora turnée till flere af Europas hufvudstäder för att i deras geografiska sällskaper lägga fram frukterna af en af de helt säkert märkligaste forsknings- och upptäcktsresor, som blifvit företagna i vår tid, torde bilden af hans moder och några drag ur släktens familjekrönika hafva särskildt intresse för Iduns läsarinor.

När Anna Hedin af denna anledning uppmanades att lämna några meddelanden om sig själf, yttrade hon helt anspråkslöst: »Om mig är intet annat att säga, än att jag varit ovanligt lycklig och med tacksamhet till Gud ser tillbaka på all den glädje, som fallit på min lott.» Må vi emellertid inom den enkla ramen af ett lyckligt hem hopsamla några drag ur ett innehållsrikt och verksamt lif.

Anna Berlin föddes den 12 mars 1838 i Balkåkra prästgård i Skåne, där hennes far, den på sin tid så kände riks-

dagsfullmäktigen för Lunds stift, prosten, kommandören m. m. C. G. Berlin då var kyrkoherde. Hans maka, Anna Nordström, var köpmansdotter från Malmö. Prästgården, som låg en mil från Ystad, hade en särdeles vacker belägenhet i kanten af bokskogen, ej långt från hafvet och med fri utsikt däröfver. Här uppväxte nu den unga dottern, tillsammans med flere syskon,

i ett hem i detta ords bästa bemärkelse, där hjärtats bildning i förening med verkliga kunskaper aktades högt, och där gammaldags fromhet och gästfrihet rådde. Den stora barnskaran trufdes godt tillsammans och döttrarna i huset undervisades tillika med de flere år äldre bröderna. »Vi hade mycken frihet, hvilket på den tiden var ovanligt,» skriver en af döttrarna, »men därjämte rådde fullt förtroende mellan föräldrar och barn.»

Husfadern hade redan som yngling röjt utmärka vetenskapliga anlag och vid magisterpromotionen 1823 såsom ultimus, med enhälligt laudatur, mottagit lagerkransen på samma gång med flere ovanligt kunskapsrika ynglingar, hvilka sedan inom skilda områden blifvit framstående män, t. ex. domprosten Per Wieselgren, professor Jakob Sundevall, professor Nils Lovén, generalmajor J. Kleen och det årets primus, Anders Sandberg, sedermera teologie doktor och kyrkoherde i Madesjö.

Berlins älsklingsämne blef matematik, men efter en kort tid som docent i detta ämne

Hela lifstidens öde ankommer ofta på de första intryck, som själen i barndomen erfar.

Gustaf III.

öfvergick han till en annan bana och mottog redan vid 29 års ålder med kunglig åldersdispens Balkåkra pastorat. Här gjorde han sig snart bemärkt såsom en i praktiska värf särdeles användbar man och det ena uppdraget följde det andra, tills han under en lång följd af riksdagar blef ombud för sina ständsbröder i riksförsamlingen.

Karaktäristiska egenskaper för den mångsidige mannen voro hans utomordentliga energi och hans ljusa lynne, som ej visste af några svårigheter, än mindre omöjligheter, och som aldrig upphörde att hoppas.

»Måhända hafva dessa egenskaper,» yttrade en gång fru Anna Hedin vid tal om fadern, »gått i arf till dottersonen Sven och i ej oväsentlig grad bidragit till hans framgångar, liksom en sällsynt förening af anlag för både språkliga och matematiska studier.»

Betecknande för prostens Berlins energi var att han alltid företog sina många och långa resor på nätterna för att ej förlora någon tid och detta äfven vid de ofta återkommande resorna mellan Skåne och Stockholm den tid vi ännu icke hade några järnvägar.

Hans tjänstaktighet och villighet att hjälpa, hvarhelst det stod i hans förmåga, voro ock så allmänt kända, att det sades om honom, att om man skulle bedja honom fara till Haparanda för att uträtta ett ärende åt den eller den, skulle han strax sätta sig på kärran och resa genom natt och dag från Ystad till Haparanda, om det gällde att hjälpa eller tjäna någon.

Hans inlägg i järnvägsfrågan vid riksdagarna påskyndade nog också i väsentlig grad järnvägsanläggandet i vårt land.

Detta om den gamle prostens i den skånska prästgården. Nu också några ord om prostinnan, som var honom fullt vuxen och en trofast hjälp. Det var egentligen hon, som uppfostrade barnen, ledde deras undervisning, skötte hushållet och under långa tider, t. ex. de årslånga riksdagarna, äfven landtbruket. Hon var en mor för folket, som ofta kom långt ifrån för att få hjälp, råd och medicin af »herr prostinnan», som hon i dagligt tal kallades, dock ingalunda för någon manhaftighet hos den ödmjuka, stilla kvinnan, som fått en för den tiden ovanligt god och gedigen bildning. Med lifligt intresse för litteratur och målning, hvarmed hon gärna sysslade, var det för henne en icke ringa försakelse att lämna detta och i stället sätta sig in i landthushåll och jordbruk, men hon gjorde det med kraft och allvar och hon gjorde det villigt och gärna för att äfven i detta hänseende vara mannen en hjälp.

Vi hafva kanske allt för länge uppehållit oss vid dessa bilder från en svunnen tid, men det är ju mot bakgrunden af den som nutidskvinnans bild klarast framträder, ty det var ur denna omgifning och med dessa exempel för ögonen, som Anna Berlin trädde ut i lifvet, då hon den 2 okt. 1862 firade sitt bröllop med stadsarkitekten i Stockholm *A. L. Hedin*, tillhörande en gammal känd Stockholmsläkt.

Stamfadern för Hedinska släkten var arkiator Sven Hedin, lifmedikus hos Gustaf III och lärjunge af vår berömda Linné. Han ifrade mycket för vaccinationens införande, hvilken ock till följd af hans arbete blef obligatorisk. Vidare inlade han stor förtjänst i vården om de ryska fångarne, som efter fredsslutet i Värilä 1790 bosatte sig i Sverige. Sonen till arkiator Hedin var kanslirådet Sven Hedin, gift med Klara Vestman och farmor till den unge perserfararen Sven Hedin. Klara Vestman var dotter till den myndige Stockholmsborgaren och riksdagsmannen Abraham Vestman, som under Gustaf III:s tid spelade en mäktig rol inom borgareståndet och gjort sig känd såsom Bellmans vän och hjälpare i brydsamma förhållanden. Konungen, som efter sin brytning med adeln ofta gästade i det rika borgarhemmet, stod själf fadder åt lilla Klara. Hon blef sedermera mycket omtalad för sin skönhet samt föremål för skalden Chorœi diktaryllning. Så var det till den trettonåriga flickan han skref de så allmänt kända raderna:

Lilla Klara, förebrå ej mig
att jag är så barnslig, lilla Klara;
är jag barn, så liknar jag ju dig,
bör jag blygas då att barnslig vara?

Kanslirådet Hedins hem var känt för trefnad och okonstlad familjelycka.

Det var med sonen ur detta hem, som den unga Anna Berlin under ljusa förhoppningar knöt bandet för lifvet, och dessa förhoppningar har hon också i rikligt mått sett med åren förverkligade. Det blef trefnad i hemmet, där lyckan växte med åren, en lycka byggd på den rätta grunden, som icke vacklar, äfven när pröfningens stormar svepa däröfver. Här har hon lefvat vid sidan af en allvarlig, flärdfri och plikt-trogen make, som nu under 42 år stått i stadens tjänst, och som efter ett tråget arbete sökte sin bästa vederkvickelse i ett ordnat hemlif, och i detta hem har, såsom en med det samma intimt förbunden vän vid ett tillfälle yttrade, »mycken sol gjutit sitt skim- och en förtrolig sammanlefnad lagt sin frid öfver makarnes hjärtan». Åren kommo och gingo, under det en glad, förhoppningsfull barnskara spridde än mera sol och glädje kring den husliga härden.

Kom så silfverbröllopsdagen, då silfverbrudgummen ägnade sin brud en varmhjärtad hälsning, hvarur vi icke kunna neka oss nöjet att meddela ett litet utdrag:

Hur kär du var mig i ungdomsåren,
när första gång du stod för min syn,
en blomma lik, som slår ut om våren
en stjärna klar uppå himlaskyn!
Till hjärtat blomman jag ville tryckt,
och stjärnan ned ifrån fästet ryckt.

Hur kär du var mig den ljufva stunden,
min lycka skimrade i din blick,
då jag af dig i den tysta lunden
din tro, ditt löfte för evigt fick!
Jag minns den stunden, som var den nyss,
jag minns den första, vårt löftes kyss.

Hur kär du är mig i ålderns dagar,
mitt skära ljus på min lefnadsstig;

min stjärna, som mig så huldt ledsagar,
min ädla maka, Gud löne dig!
Ditt fromma sinne, din sanna tro
befästet lyckan uti vårt bo!

När nyligen vid ett sammanträffande med fru Hedin samtalen föll på hennes äldste son, strålade glädjen och moderskärleken ut från hela hennes ansikte och orden föllo varma och värtaliga, när hon berättade flere små skära drag ur hans barndoms- och ungdomssaga. Förhållandet mellan modern och sonen har alltigenom varit det innerligaste ifrån den tid, då den lille två-åringen troget höll i sin mammas förklädesband och den flitige skolpilten vid hennes sida läste alla läxor, tills den världsberömda forskningsresanden med samma förtrolighet skildrade för henne alla intryck från färden i de okända, fjärran landen eller berättade om sina erfarenheter vid sammanträffandet med olika personer i lifvet.

»Vi hafva glädje af alla våra barn,» tillade fru Hedin, »och i intet afseende kunna vi så räkna på Guds hjälp, som då det gäller barnen och deras väl. De äro i främsta rummet hans egendom, hvilken han själf skall bevara. Därför hafva vi heller aldrig satt oss emot Svens resor, vi ha ej velat vara honom till hinder och ej varit så oroliga under hans bortavaro, utan lämnat honom i Guds hand.»

Såsom en ytterligare bekräftelse på denna föräldrarnes öfverlätenhet af den älskade sonen åt Guds beskydd, äro vi i tillfälle att meddela följande af fadern skrifna verser, då sonen anträdte sin första resa till Persien:

Du, som leder himlaljuset,
följer maskens gång i gruset,
fågeln flykt i högan sky,
led ock du med fadershänder
öfver haf och öde länder
älskad son, omhägna honom
med din nåd, hvar morgon ny!

Gjut i ynglingshjärtat modet,
lugn och sans i ungdomsblodet,
hälsa, krafter gifve du!
Må ditt ord på land och bölja
som en eld- och molnstod följa
honom som af forskningsifver
irrar uti öknen nu!

Skydda vandrarna från faror,
hunger, törst, försåt och snaror,
var du deras käpp och staf!
För dem, som du fordom förde
dina barn, hvars bön du hörde,
genom öknen välbehållna,
genom land och bundet haf.

Blotta för hans vakna öga
undern af din allmakt höga
i det gamla sagoland.
Låt i detta unga sinne
samlas månet dyrbart minne,
och hans forskningsifver gagna
honom och hans fosterland!

Tryggt, o Gud, i dina händer
hemma, som i fjärran länder
innesluta vi vår Sven!
Hör oss, när vi dig åkalla,
honom för, vi bedja alla,
genom öknen oskadd åter
till ett älskadt hem igen!

Icke underligt om sådana böner från föräldrahemmet ställde en särskild skyddsvakt kring den älskade sonen! Att här ingå i någon, om än så fragmentarisk, skildring af denne, skulle komma oss att alltför mycket inkräkta på Iduns knappa utrymme. Därför ännu blott några ord om modern.

Oaktadt den tid, som vården om hemmet och den uppväxande barnskaran kräfft af den trogna modern och husmodern, har fru Anna Hedin vid sidan häraf med ofafslätligt och ständigt stigande intresse följt dagens stora frågor, såväl de religiösa som de sociala och särskildt dem, som rört kvinnans ställning i samhället.

Fru Anna Hedin står nu vid ingången till sin lefnads höst; tiden har också visserligen strött något silfver i hennes hår, men årens flykt har dock skonsamt farit fram öfver henne, och ännu alltjämt möter hon oss med sitt hjärtegodaste leende, såsom typen för en *lycklig maka och moder*.

L. S.

Tjänarinnefrågan.

Då tjänarinnestrejken kommer.

Man tänker sig vanligen hemmet som ett ställe, dit världens oro icke når, kanske därför att man så gärna tror det man mycket önskar. I den gamla goda tiden var måhända hemmet så där lyckligt isolerat, men i vår nya, som ock den onda kallas, är så knappast längre förhållandet. Så har en liten svallvåg af den mäktiga rörelse, som, i det den afser att förbättra arbetarens ställning, upprör världen, nått fram äfven till hemmet och trängt öfver tröskeln till — jungfrukammaren. Svallvågen är liten, men liten kan bli stor, och af alla tecken att döma skall denna blifva det.

Det klagas allmänt öfver att den kvinnliga arbetskraften allt mer afledes från hemmen till fabriken, och att det på grund häraf yppar sig svårighet för de förra att erhålla tjänarinnor. För att råda bot på detta onda har man tillgripit det enda medel, man ansett verksamt, och höjt tjänarinnelönerna, höjt dem från förut vanliga 70 à 80 kr. till 120 à 150 kr. och därutöver. Följden — ja, någon följd har det egentligen icke haft. Svårigheten att få tjänarinnor har icke blifvit mindre, utan står kvar lika stor, om ej större.

Men om man genom att höja aflöningen icke får bort orsaken till det öfverklagade förhållandet, är det tydligt, att det ej är med en löne-rörelse, man har att göra. Det måste vara något annat än penningeintresset, som här spelar in, och som gör arbetet på fabriken mer omtyckt och eftersökt än det i hemmet — *arbetstiden* måhända. Att det verkligen är denna, det gäller, tyder åtskilligt på.

Tjänstflickan har ingen bestämd arbetstid, såvida man icke skall räkna det som en slags bestämning, att hon skall vara först uppe och sist i säng. Hennes arbetsdag räcker i bästa fall i fjorton timmar, i sämsta sexton, sju eller längre. Någon fastställd fritid har hon i regel icke, utan måste hon, om hon önskar sådan, för hvarje särskildt fall *be* därom. Sön- och helgdagar

har hon icke fria, endast en eller annan timme däraf.

Fabriksflickan åter arbetar omkring tio af hvardagens timmar och disponerar med full förfoganderätt öfver de återstående. Hårtill kommer, att hon har alla sön- och helgdagar fria, ungefär sextio dagar eller två månader af årets tolf.

Tänker man på arbetstiden, är således fabriksflickan ojämförligt mycket bättre lotad än tjänstflickan. Där man inser detta, söker man emellertid *icke* förändra förhållandet, men väl bortförklara olikheten eller få den att framträda omvänt genom att åberopa de stora fördelar arbetet i hemmet har mot fabriksarbetet. Tjänarinnan har, så säges det, ett *hem*, under det fabriksflickan står utan huld och skydd.

Någon sanning ligger ju häri, men —

Det är längesedan hemmet jämte den öfverenskomna lönen, maten och bostaden gaf sig själf åt tjänarinnan, gaf henne tillgifvenhet och omvårdnad och för dessa ovärderliga förmånerna skall kunde fordra, att hon äfven själf gaf sig helt. I vår tid ger hemmet ingenting bredvid de vanliga löneförmånerna, åtminstone ger det icke sig själf. Och hur skulle det kunna det? Hur skulle det som medlem af sig kunna upptaga denna vildt främmande, ofta icke alltför sympatiska person, som i egenskap af tjänarinna vistas där en månad eller ett halfår? —

Hemmet är icke längre ett hem för tjänstflickan, utan rätt och slätt en »plats», där hon för kortare eller längre tid i byte med sitt arbete kan få sin utkomst. Å andra sidan är tjänarinnan icke mer en »medlem» af hemmet, utan helt enkelt och prosaiskt en person, som mot vivre och en viss penningersättning är villig att utföra de och de göromålen.

Hemmet har blifvit en vanlig arbetsgivar och tjänstflickan en arbeterska med alla för en sådan säregna önsknings och behof. De båda stå icke längre bredvid, utan mot hvarandra. Endast i ett intresse mötas de, det att den ene vill köpa arbetskraft och den andre önskar sälja sådan, men äfven här stå de emot hvarandra på så sätt, att den ene vill ha mesta arbete för minsta betalning och den andre högsta betalning för minsta arbete. Liksom dessa hvarandra så motsatta intressen gifvit upphof till den stora arbetsrörelsen ute i världen, hafva de äfven här i hemmet frambragt en rörelse, hvars omfång i jämförelse med den förra gifvetvis är försvinnande litet, men hvars innebörd är alldeles densamma.

Det är att märka, att den arbetsrörelse, hvarom här är fråga, icke är af det våldsamma slag, senare tider gjort oss förtrogna med och där den ena parten med alla till buds stående medel kämpar *för* sina fordringar, under det den andra med lika mycken kraft *be*kämpar den. Rörelsen befinner sig ännu i det tidiga stadium, då önskningsarna icke hunnit blifva fullt medvetna och taga fast form af *kraf*. Några fordringar hafva för den skull hvarken öppet framställt eller afslagits, hafva kanske icke ens å någotdera hållet fullt afvetats. Att hemmet höjt aflöningen har icke skett genom något direkt ingripande af tjänarinnan, utan har varit en helt naturlig och nödvändig följd af den iråkade konkurrensen med fabriken. Liksom någon lönestrid i egentlig mening icke förekommit, har ej

heller arbetstiden hittills gifvit anledning till någon verklig brytning. Ännu finner tjänarinnan sin alltför långa arbetstid endast obehaglig. En obehaglighet bekämpar man emellertid icke, man finner sig i den, om man är nödd därtill, eller undviker den, om man kan.

Det är efter denna regel våra tjänarinnor den dag i dag är handla, och efter hvilken de skola fortfara att handla, ända tills de — snart nog — tydligt och klart inse, hur orättvist betungade af arbete de äro, och utefter hela linien icke blott neka att finna sig däri, utan *fordra* rättvisa.

De flesta husmödrar förstå icke, att man kan fästa så mycken vikt vid arbetstidens längd. Vanligen af den orsak, att de icke af egen erfarenhet veta hvad det vill säga att arbeta åt andra, att *tjäna*. Man *kan* offra all sin tid, när det sker till egen fördel, men för en annans — knappast. Det är dock detta man begär af tjänarinnan. Man ger heune just jämt så mycket, som hon för sitt uppehälle behöfver, och fordrar, att hon för denna *jämförelsevis* ringa godtgörelse skall arbeta från morgon till kväll och icke — »springa ute om natten». Man lägger, som vore det den naturligaste sak i världen, beslag på alla hennes timmar dygnet rundt, vecka efter vecka, år efter år. Och dock *är* tjänstflickan en människa med samma stora behof som hvarje annan att i någon mån få lefva sitt eget lif. Hon har anförvanter, vänner, hvilka hon önskar vara samman med. Hon är medlem af föreningar, religiösa eller världsliga, hvilkas sammanträden hon vill bevista, hon har behof af nöjen, förströelser o. s. v. men — *när* skall hon få tillfälle till allt detta, bunden som hon är?

Öförmågan att förstå tjänarinnans behof af frihet och själfbestämelse gör, att en stor del husmödrar i den föreliggande arbetsrörelsen icke se bakslaget af en begången orättvisa, utan endast en yttring af tidens ondska. Arbetsklassens kvinnor, så lyder talet, välja fabriksarbetet för att få lefva ett själfsväldigt, tygellöst och lättsinigt lif. —

Det är ganska bekvämt att så resonnera. Man förlägger orsaken till det onda så långt bort, att man med bästa vilja i världen icke kan nå den — det är en annans dåliga natur, som bär skulden. Man fritager härigenom sig själf från allt ansvar för hvad som är och kommer äfven ifrån förpliktelsen att söka vrida rätt hvad som blifvit skeft, *men* man utsätter sig på samma gång för en ganska stor fara.

Genom att anse sig själf maktlös frestas man nämligen till overksamhet, och overksamhet är här detsamma som att beröfva hemmet den främmande arbetskraft, som det dock med nödvändighet behöfver.

Hemmet är icke ensamt om att upptaga den kvinnliga arbetskraft, hvarom här är fråga, utan är nödsakadt att dela den med flere andra arbetsgivarer. För att få sitt behof fyllt måste det därför, hur påkostande det än kan förefalla, taga hänsyn till de förmåner, som på annat håll lämnas, och bjuda lika stora. Men afseende på lönen har det redan gjort ganska betydande eftergifter. Ordningen har nu kommit till arbetstiden, hvars förkortande jämte lönefrågan står främst på hvarje arbetareprogram. Fordran på en normal arbetstid har hemmet hittills lämnat utan afseende. Att

fortsätta härmed *går* emellertid icke, åtminstone ej för någon längre tid. Hemmet måste dela hvarje arbetsgifvares öde och kommer, om icke omedelbart, så dock inom en icke alltför aflägsen framtid att stå inför det stora afgörandet, då det måste välja mellan att afslå eller tillmötesgå tjänarinans fordringar d. v. s. föranleda eller förhindra strejk.

Ett tredje skall icke gifvas!

E. K.

Martyrer.

Humoresk af Nonny Lundberg.

Efter aderton års äktenskap gjorde adjunkten Pil och hans hustru sin första riktigt fina bekantskap

Det går underligt till i den här världen, och den lille adjunkten trodde knappast sina öron, när öfverste Lilja i egen hög person bjöd honom hem till sig och öfverstinnan vänligt och nedlåtande frågade fru Pil, om hon trodde sig om att kunna ackompanjera henne till några enkla folkvisebitar.

Bleka och skälvande af sinnesrörelse hade de båda makarna infunnit sig i det aristokratiska hemmet, och när de lämnade det, hade de till sina triumfer att lägga det obestridda, fastän otroliga faktum, att öfversten vid tekoppen blifvit bror med adjunkten och att öfverstinnan gifvit fru Pil nådig tillåtelse att kalla henne Karoline.

Bekantskapen hade gjorts en sommar vid en badort, där familjerna Lilja och Pil bodde som hyresgäster i samma villa, och bekantskapen kom underligt nog att stå sig äfven under den följande vintern.

Det första adjunkten gjorde, när han kom in till staden, var att taga upp ett litet lån. Därefter anskaffade han genast gardiner och portier, hvilka han högst egenhändigt anordnade lite hvarstans, hvarjämte de gammalmodiga, klumpiga sofforna ställdes upp på sned i hörnen vid fönstren, där de så småningom öfverlastades med brokiga kuddar af alla färger och storlekar.

På alla upptänkliga ställen anbragtes småbord och étagärer, där man lade fram tidskriften för dagen — som man aldrig läste — och exponerade den fashionablaste blomman för salongsbordet. Dessutom kunde hvem som ville få taga plats à la turc på de tre braskuddarna, som man placerat på förmaksmattan, midt på de värsta skavankerna.

På detta sätt steg förfiningen inom det Pilska hemmet till en sådan höjd, att de gamla umgängesvännerna kände sig allt mera främmande, i samma mån som värdfolket själft — inclusive de två barnen — började anse sig tillhöra societeten.

Numera fick adjunkten vänta en hel timme på sin middag, emedan det inte gick an att äta vid samma tid som vanligt simpelt folk, vidare fick han inte dricka te ur kopp som förr i världen, utan bränna sina stackars fingrar på de gamla dricksglasen, som höllo tevärmnen i all evighet — ja, till sist nådde förfiningen ända ner till pigan, som blef finare och finare för hvar fjortonde dag efter hvarje nytt ombyte.

Barnen hade blifvit tillsagda att sänka rösten. Dämpadt och undfallande skulle de yttra sig och inte förtala hvem det vara månne, förrän de åtminstone först antydt någon af vederbörandes förtjänster o. s. v.

Ja, det var en lycklig tid för familjen Pil, medan de på detta sätt omstrålades af glansen från öfverste Liljas umgänge. Inte för allt i världen hela dagen samt fuskade så förskräckligt i krocketspelet, fastän hon var rättrådigheten själf, när det gällde att hålla reda på den äldre kamraten.

Lilla Anna-Stina, makarne Pils yngsta dotter, skulle för all del tala tyst, när hon beklagade sig för sin mamma, öfver att hon aldrig fick gå i fred för öfverstens Johanna, som var fem år yngre än hon och som hängde henne i hälarne hela dagen samt fuskade så förskräckligt i krocketspelet, fastän hon var rättrådigheten själf, när det gällde att hålla reda på den äldre kamraten.

Maria, den äldsta flickan, som snart skulle gå och läsa, hade förklarad, att hon hatade tant Lilja, som alltid högg tag i henne och läxade upp henne. Det var med den yttersta svårighet ru Pil förmådde sin lilla trotsiga dotter att se

tacksam och ödmjuk ut, när tillrättavisningarna haglade öfver hennes stackars hufvud. Tant Lilja hade frågat Maria, om hon aldrig tvättade sig i hufvudet och borstade tänderna, och då Maria svarat, att det gjorde hon hvarenda dag, hade tant Lilja sagt, att det var tusen gånger värre vara lögnaktig än smutsig, och skänkt henne en svamp och en tandborste på hennes femtonde födelsedag . . .

Medan de unga plantorna Pil på detta sätt ledo alla förödmjukelsens kval för den äran att få synas i sällskap med flickorna Lilja, var det inte stort bättre beställt med de olyckliga föräldrarna själfva, fastän de buro sitt martyrskap med hjältemod, alldeles som en vacker kvinna med liktornar leende promenerar i sina allför trånga skodon.

Adjunkten, som var en glad sällskapsbroder och tyckte om sin lilla toddy eller middags-suppen, hade under familjernas sammanvaro under den första sommaren måst tillfredsställa sin syndiga lust efter våtvaror i en skrubbinnanför köket, för att inte den stränge nykterhetsfiraren och vännen tilläfventys skulle öfverraska honom och säga upp bekantskapen med familjen.

Kommo några af adjunktens gamla toddyvänner, som han för höflighetens skull måste bjuda på ett glas, lästes dörren försiktigt och brickan sattes ned i det bortersta hörnet af rummet.

Först därefter torde adjunkten hålla i och hälsa de gamla vännerna välkomna.

Men den som hade det bittraste lidandet att utstå, det var dock fru Pil, ty hon led inte blott som husmor i allmänhet, utan i synnerhet därför att hon var en svensk kvinna.

Nu är det att märka, att öfverstinnan Lilja var norska till börden och i följd däraf ansåg det vara sin oafvisliga plikt att rätta alla de fel, som vidlåde fru Pil i följd af nationaliteten. Dessa fel voro på förhand gifna, och fru Pil borde lätteligen förstå, att hon som svenskorna i allmänhet var slarvig, opålitlig och fåfäng.

Bara detta att aldrig kunna ha en tjänare mer än några veckor! Det var förvisso icke endast tjänarens fel. Det finns lyckligtvis kvinnor äfven inom den tjänande klassen, som inte kunna försona sig med slarf och oordning inom hemmet. Det gick för all del inte an att låta det se ut som ett röfvarnäste i skåp och garderob — där skulle vara minst lika fint som i själfva salongen. Spjället i köksspisens skulle skötas rationellt, pannorna kokas ur, slaskhinken sköljas, sängkläderna vädras — ja, det var en hel liten vetenskap, som öfverstinnan höll föreläsningar i för den andäktigt lyssnande fru Lilja.

På detta sätt umgingos två lyckliga familjer i två hela år och skulle nog ha umgått ännu, om det inte fallit adjunkten Pil in att mot det andra årets slut likasom litet för ifrigt uppvakta den resoluta och intelligenta öfverstinnan.

Detta var den första verkliga stötestenen för deras vänskap, den punkt i samvaron, där det antingen måste bära — och bära för lifvet — eller brista.

Och det brast.

Därmed gick så till, att adjunkten Pil under en tebjudning hos öfverstens kom att helt förbindligt vända sig till sin hustru med den upplysningen, att nu visste han, hur man skulle tvätta ylle, så att det inte krympte, och det kunde hans kära maka komma ihåg till härnäst, för det hade han lärt af öfverstinnan.

Och makan hörde ordet och gömde det i sitt hjärta.

Men när adjunkten ögonblicket därefter vände sig till öfverstinnan och diskuterade en skönlitterär fråga, blef det för första gången en fysisk omöjlighet för fru Pil att tåla.

»Med mig kan du tala om ylletvätten,» afbröt hon, skälvande af vrede, »men med Karoline kan du diskutera om frågor. Nu ska' jag bara säga dig en sak: jag har skött om dig med ylletvätt och alltihop i aderton år, och det ämnar jag fortsätta med i aderton år till — om det också inte behagar somliga . . .»

Efter den betan behöfde adjunkten inte längre dricka toddy i skafferiet, fru Pil fick opåtaladt byta tjänare hvarannan vecka, Maria slapp att tvätta sig i hufvudet och borsta tänderna, och lilla Anna-Stina fick fuska så mycket hon ville i krocketspelet.

Hela familjen Pil drog på en gång en djup suck af lättnad, och de lofvade hvarandra heligt, att detta skulle blifva deras första och sista fina bekantskap.

Det blef det också. Ödet har inte så många chanser att erbjuda — och jag tror mig veta, att de aldrig mera inleddes i frestelse.

Du!

eller

Något att fundera på.

Af Mari Mihi.

I de tider, då Idun ännu icke blifvit född till världen och du själf endast var en lofvande husmodersmöjlighet med kriabläck på det framtida ringfingret och en liten lustig rättsvans till hårpiska utåt ryggen — i dessa idylliskt vanlotfada tider, säger jag, bragtes det sedermera så ifrigt omskrifna Niandet först å bane. Mångenstädes hälsades det med hänförelse — och det torde väl också vara kvistigt nog att tänka sig någon så kallad reform af hvad slag det nu vara månne, hvilken vid sitt yrvakna framträdande i ljuset ett större eller mindre flertal icke skulle omfatta och kela med som med sin förstfödde, gallsrikande och intellektuellt märkvärdiga afkomling. De bågge bokstäfverna stirrade hypnotiserande mot oss från herrarnes halsduksnålar och damernas broscher, de användes med fördel att fylla de tråkiga luckorna i tidningar med »ledig annonsplats», Ni-klubbar stiftades och försågos med stadgar, lika grundligt genomtänkta som villkoren i Westfaliska freden, och man kände sig skaparestolt öfver att hafva lagt ett nytt ord till »vårt stackars fattiga språk» — minst lika stolt som den herostratiskt ryktbare franske lexikograf, hvilken riktade Ciceros och Senecas järnhårda tungomål med det mera naiva än strängt filologiskt riktiga adjektivet *agrealibilis*.

På andra håll mottogs emellertid det nya tilltalsordet med en köld, som, trots allt, aldrig riktigt tinats upp af bevågenhetens sol, ty man tyckte att det låg något närgånget, något framfusigt och vördnadsvidrigt häri, och mången obetänksam extra ordinarie eller tankspridd guvernant, hvilka blifvit andligen yra i mössan vid det välkomstöl, hvarmed det invigdes, och som djärfts undfågna chefen eller frun i huset därmed, hafva ofta fått vidkännas obehaget att ej blifva uppmuntrade till att fortsätta i samma riktning. Anledningarna till denna avfoghet äro att finna litet hvarstans, bland annat däri, att svenskarne i en viss mening äro till ytterlighet konservativa, hvartill äfven i sin mån den omständigheten torde bidragit, att detta var en splitter ny uppfinning utan burspråk i allmänna folkmedvetandet, och som saknar hvarje spår till tradition, om man ej vill söka en sådan i den föräldrade formen I. Nej, det var endast och allenast ett lån, en fredlig annektering af det engelska you eller det franska vous, huru man nu vill. Det hastigt uppflammande partiella intresset för det nya tilltalsordet svalnade tämligen snart, så att det ju i den dag som är blifvit så godt som utslutet ur det bildade samtalspråket och man småningom återvände till att pliktskyldigast underrätta sig om fru generallöjtnantskan och kommandörskan af stora korsets* enkla, men dyr-

* Ej att förväxla med Stora huskorset, en utmärkelse af numera ytterligt sällsynt art, och som i olikhet med de öfriga ej nödvändigtvis måste tagas till vid högtidligare tillfällen (undantag: vid eget bröllop), utan fastmer i hvardagslivets sorgfria helgd. Stundom innehafves den ej heller på listid, utan endast så länge bäraren orkar med det. I vissa fall kan detta heders-tecken anses som en högre grad af Innocence- eller Amarantherordnarne.

bara välbefinnande. Att detta för ingen del klingar vidare ljufligt samt dessutom i anseende till livets kända korthet samt konstens påstådda längd bör betraktas såsom tämligen opraktiskt torde väl falla hvar och en i ögonen, som af en lycklig slump råkat sänka sina blickar till denna uppsats i frågan.

Det skulle då gälla att åvägabringa en ny reform. Men detta borde ej vara något lån, icke någon främmande krukväxt, införskrifven från kontinenten för att sättas, blomma och tyna bort på svensk kalljord, något som på sin höjd kan tilltala den elegiske diktarens svärmodiga fantasi, men som ingalunda är att förorda i en fråga som denna. Nej, det skulle vara något inhemskt, något svenskt, något af det vi själfva äga, utan att vi dock, såsom fallet ju allt för ofta är, sätta tillräckligt värde därpå. — Hvad jag menar för ett ord, torde inte vara särdeles svårt att gissa sig till, och skulle några svårigheter mot förmodan uppstå, så var af den godheten uppmärksamma rubriken. —

Den så kallade licentia poetica eller, på vårt mål, skaldiska friheten medgifver ju att i bunden form hvar och en tilltalas i andra personen singularis, hans ställning må nu vara huru svindlande hög som helst, hans ålder må nu sätta Metusalem på det hala för att taga ett kraftigt och slående exempel — hvarför skulle det då ej vara användbart äfven i hvardagspråk. I Roma titulerades Cæsar och gladiatorn lika, i England får Her Majesty the most graicous Queen and Emperess hålla till godo med samma tilltalsord som den svältfödde irländske arrendatorn eller den hinduiska kulis. Men vi behöfva för ingen del löpa utom egna landamärena. I Dalarne benämner man hvarann som bekant ännu i dag på samma sätt som då Engelbrekt Engelbrektsson höjde upprorsfanan eller Herr Göstaff Eriksson omildt malträterade de seländske bågskyttarne, och vördnaden mellan herre och dräng, mellan hög och låg har ej lidit häraf.

Vi veta ju alla, eller jag hoppas, att vi alla måtte ha reda på, det vår tid är nationalitetssträfvandets, och att vi skola tänka på de gamla sägnerna, medan vi vandra de nya banorna. Vi äro på goda vägar att få hvad vi aldrig haft, oakadt vi ju ändå ägt så mycket, nämligen en *svensk stil*. Våra yppersta och ärligaste vitterlekare hafva velat kläda sin bästa diktning i en skrud, som är svensk i detta vackra ords skönaste bemärkelse, våra förnämsta artister hafva ej aktat för rof att slå sig ned vid snickarens bänk eller smedens städ för att pryda hvardagslivets enklaste husgeråd med motiv, hämtade från Sveriges flora och fauna. Det är ett kraftigt återupplifvande af urgamla, halft förglömda sedvänjor, af den äldriga, rent svenska handslöjden, som pågår först i våra dagar. De kontinentala papperstapeterna hafva i mångt hem fått stryka på foten för allmogeväfnadens enkla, klara färgsammansättningar, vikingarnes dekorativa runslinga har visat sig lika användbar att snidas på de moderna ekmöblerna som på Svithiods bautastenar.

Med allt detta för ögonen, hvarför skulle vi ej då desslikes kunna skaffa oss ett *svenskt tilltalsord*, hvarför ej alldeles utdöma det konstruerade *ni* för att behålla och utbreda det gamla förtroliga, hvarandra närmande, svenska *du*! Kanske kommer det i förstone att skorra i dina öron, då det höres från underordnades mun. Men den som en gång

klädt sig i turnyr, borde verkligen ha betingelse att vänja sig vid litet af hvarje — eller hvad tror du själf?

Att hoppas det en dylik reform skall kunna fullständigt genomföras, förbjuder erfarenheten enligt min åsikt, och vi hafva ej kommit stort längre på civilisationens vingliga stråt, än att ens åsikter merendels ännu äro ett, om ock svagt, uttryck för ens öfvertygelse. Åtminstone torde hvarken du eller jag få upplefva den tid då, figurligt taget, Ystadsborna drista dua Haparandaborna, hvilka ju, i geografisk mening åtminstone, ligga så ofantligt mycket öfver de förstnämnda. Ty alltid finnes det en hel hop, som äro så ängsligt noga med att under ett samtals gång oupphörligt få lyssna till sitt namn, förstärkt och förskönadt med en fruktansvärdt mångstafvig titel, och det vore både styggt och dumt att förmena dem den fröjd detta kan skänka dem, ty vi äro alla barn, barn som fått rynkor i pannan eller valkar i händerna, beroende på olika grad af verksamhet, och man bör inte beröfva dem den leksaken. Men hvar och en som finner min tanke värd en lansbrytning kan ju draga sitt strå till stacken, så blir resultatet stort och summan hög — alldeles som Kosciuszko-kullen utanför Krakau, den där är ett verk af jord ditiörd af polacker spridda kring all världen.

Förståndigast vore det nog att göra början med barnet. De äro inte värst titelsjuka och hafva i allmänhet mycket få förutfattade meningar. Lärde det sig att kalla hvar och en du, skulle ni-mikroben bli ett lyckligt undantag från sina kusiner därutinnan att den kunde utrotas utan lymfa.

Rent nationalekonomiskt saknar ej heller denna fråga sin betydelse, ity att jag känner dussintals unge män med säkra inkomster och eget möblemang och allt det där, hvilka på ett i allo tilltalande och obesväradt sätt kunna kasta fram den stående balfrasen: »Det är allt ändå mycket hett här inne, fast fönsterna stodo öppna under sista fransäsen. Tycker fröken som jag, så gå vi bestämdt in och titta, huru det ser ut i blomsterrummet.» Men väl inkommen i omförmälda försätliga mågfälla, får han bums rampfeber och har det vanligen förskräckligt svårt, innan han med tjock röst och pekfinger i kraglinningen stönar fram sitt hopplost bäfvande: »Ålskade Amanda, säg att du vill blifva min lilla fästmö.» Många ha aldrig förmått öfvervinna denna svårighet, utan traska ur världen lika solo som de kommit dit, ett ledsamt förhållande, som inspirerat Björnson till ett af hans vackraste poem, på den tiden då han ännu var en stor man.

Om däremot åter den lidande alltifrån barnsben, eller hvad det nu heter, hade vant sig att kalla flickungen för *du*, skulle han vara befriad från en ångest, som man kan ana utan att hafva erfarit, och hela förlofningproceduren skulle omsväfvas af något af det harmoniskt lugna behag, med hvilket en lifförsäkring eller något i den där stilen gemenligen klargöres.

Jag har i första hand velat rikta detta upprop till Sveriges kvinnor, emedan det ju af ålder är åt dem rättigheten att »lägga bort titlarne» är gifven, och ligger det således i dina händer, min läsarinna, att skänka oss tillbaka våra fäders enkla vackra tilltalsord — att skänka det åt oss alla, ej blott åt dina närmaste vänner. Malisen påstår ju, att hvad kvinnan vill, det vill — ja,

jag har hört olika versioner af namnet på potentaten i fråga. Är jag emellertid en ropandes röst i öknen, skulle min tanke ej väcka genklang hos dig, så vill jag lära dig ett mycket gammalt och mycket bepröfvadt knep — låtsas aldrig som du hade lagt märke till det här förslaget, utan låt din ett kungarrike värda blick oberörd och obesvärad glida öfver till nästa stycke.

Visor.

1.

*Min hjärna blifvit
så gammalklok,
har lärt så mycket
ur blad och bok.*

*Vill lära ut det
från topp till tå:
vill lära foten,
hvar han skall gå —*

*Vill lära ögat,
hvad det skall se,
vill lära munnen
när han skall le —*

*Vill lära hjärtat,
hur det skall slå —
men får ej hjärtat
att höra på!*

*Mitt hjärta skrattar
åt hjärnans bok.
Det kvittar lika
båd tok och klok.*

2.

*Hvad batar gäckande
öfvermodet,
när vackra blickar
tändt eld i blodet?*

*Mot dina ögon
jag kom till korta —
min själ är fången,
min frid är borta.*

*Men anar gallret,
hvems flykt det hindrar?
Vet himlens stjärna,
mot hvem hon tindrar?*

*Du ljusa klarhet!
Du dunkla gåta!
Jag får ej jubla —
jag vill ej gråta.*

Albert Eriksson.

Ur skuggornas värld.

Några minnesblad för Idun, af Wilhelm Bäckman

V.

Ett Nybomsminne.

En oktoberkväll år 1845 sutto vi några yngre landsmän af Smålands nation i Upsala och intogo en gemensam sexa å Schyllanders serveringslokal vid Drottninggatan. Samtalet rörde sig omkring utsikten att snart blifva kallade till examen — stu-

dentexamen, hvilken hängde öfver oss likt ett Damoklessvärd, hotande att falla.

Vi hade gjort i det närmaste tabula rasa, ty ungdomen är matfrisk och middagsmåltiden, på månadsackord hämtad från ett privat kök och utminuterad i halfportioner, hade varit skäligen klen. I samma proportion som måttningen nu låtit känna sig, hade stämningen stegrats, och man beslöt, sedan bordet afdukats, extravagera med en butelj punsch. Just som vi förde glaset till läpparna, inträdde i lokalen flere studentgäster i synbarligen upprymd sinnesförfattning. Af dessa närmar sig en vår krets, hälsande oss helt dityrambiskt: »Må glädjens gud, som är de unges vän, kredensa er pokal!»

Vi fingo stora ögon.

Den, som sålunda tilltalat oss, var en kanske 30 års man, magerlagd, af medellängd, med mörkt hår i tupéfrisyr, hög panna, något dimmiga ögon, mindre välformad näsa, en smula synbara kindknutor, stor mun och tjocka läppar, skägglös haka, den svarta halsduken med långa snibbar vårdslöst knuten, dräkten tarflig, men oklanderlig.

»Gossar!» fortfor den tilltalade, »jag vet, att I ären nykomlingar från Linnés första blomstervärld, välkomna till Fyris stränder, där Rudbeck fantiserat om Atlantis, där Brages harpa fulltonigt klingar och vetenskapens lagrar täfla med Kungsängsiljorna i grönska och fågring. Mitt namn är *Johan Nybom*.» —

Vi reste oss aktynsfullt, uppgifvande äfven våra namn, samt fördristade oss inbjuda talaren att slå sig ned ibland oss och deltaga i vårt symposion, hvilket han helt gemytligt genast gjorde.

Hvem af oss hade inte hört talas om Nybom, läst hans dikter och varit förtjust? Han var den poetiserande ungdomens korag, den i sitt flor stående skandinavismens bard; hur hade icke af hans samlade dikter *Byron i Grekland*, *Aminas sång ur Sista natten i Alhambra*, *Dannemora och Österby, Sverige*, *Den fattiges julafton* m. fl. kommit våra känslor att glöda! Och nu sa't han midt ibland oss.

Den första punschbuteljen efterföljdes af en andra, en tredje o. s. v. Nybom ville höra talas om Tegnér. Vi berättade allt det vi visste och kanske mera därtill, ty inbillningskraften var uppjagad af alkoholen. Vart gymnasilif skildrades som en tvångsanstalt, hvarifrån vi nu kände oss fria. Men studentexamen hade vi ännu icke genomgått, och att blifva kuggade vore någonting förfärligt.

»Å lappri!» menade Nybom. »Jag känner en poet, som blifvit kuggad i »dimmen» (dimmissions-examen till präst), »men skammen föll icke på poeten, utan på telogiska fakulteten.»

Allmänt skratt Klingande glas.

»Håll er bara styfva!» tillrädde han, »och prata inga dumbheter, utan tig hellre. Ha ni hyggliga afgangsbetyg och icke glömt bort för mycket, är det ingen fara.»

Sedan vi sålunda blifvit uppmuntrade, återtog samtalet en gladare anda.

Nybom deklamerade för oss några eldiga strofer ur sitt rika förråd. Vi svarade med ett och annat, som vi kunde utantill af hans snillefoster.

»Jag hör, att minnet icke sviker er,» sade han skämtsamt. »Då skall ni nog bestå profvet både i exegesen och mathesen.»

Nytt skratt och drickande.

Knappt hade vi hunnit sätta glaset tillbaka, förrän N. åter lät påfylla dem. Därpå höjde han sitt glas och vi våra. Utan tvifvel ämnade han hålla ett ljungande tal, såsom hans sed var i studentkretsar, och vi spetsade öronen. Men han inskränkte sig till att helt enkelt föreslå brorskål öfver lag. Det hade vi dock icke väntat. Smickrade, tacksamma och ej utan förlägenhet sammanstötte vi våra glas med hans, hvarefter kraftiga handslag bekräftade broderskapet.

»Men får jag inte säga farbror?» hördes en blygsam röst proponera.

»Vet...» ljöd Nyboms kraftfulla stämma.

»Jag känner inte din far och kan så mycket mindre vara bror med honom.»

Förnyadt skratt.

Af oss unge män var jag troligen den, som mest förde ordet, hvarför ock N. mest höll sig till mig.

Det hade emellertid lidit in på natten. De studenter, som inkommit i Nyboms sällskap, hade längesedan aflägsnat sig, utan att emellan dem och oss någon bekantskap gjorts. Kyparen påminde om, att han måste släcka och stänga.

»När väktaren i hornet tutar
Och midnattstimmen höres slå,
Då är det tid att laget slutar
Och att beskedligt hemåt gå» —

improviserade Nybom.

Vi bröto upp. Då vi kommit ut på gatan, fattade Nybom min arm.

»Har du så att jag kan »kinesa» hos dig,» frågade han. »Jag har ingen portnyckel med mig.»

»Kinesa?» upprepade jag, obekant med denna studentterm.

»Det vill säga, min gröne broder: kan jag få härberge hos dig öfver natten?»

Framställningen föreföll mig något sällsam, men hvilken ära för mig att i min lilla kammare hafva haft till nattgäst den store skalden! Alltså bar det af upp till Fjärdingen.

Punschen och sällskapet gjorde väl, att jag tyckte det biblioteksbyggnaden ofvanför Karolinabacken tittade på mig med större fönster än vanligt.

En utdragssoffa tjänade mig till sittplats om dagarne och liggplats om nätterna. Att dela sofplats med Nybom kunde icke ifrågakomma. Efter mycken motsträfvighet å »kinesens» sida ordnades det slutligen så, att N. lade sig i min bädd och jag mig på golfvet med en filt under och en syrtut öfver mig samt natrocken hoprullad till hufvudgärd.

På bordet vid fönstret lyste en ljusstump, den jag ämnade låta brinna ned. Då hördes från gatan skrålet: »Ljuset ut!» — Jag brydde mig icke om befallningen. Åter skrålades af flere röster: »Ljuset ut eller fönstret in!» —

»Låt dem slå ut fönstret!» sade Nybom. Men därtill hade jag i oktobernatten ingen lust. Alltså blåstes ljuslågagan ut och vi somnade.

När man har nattfrämmande, plägar man icke gärna låta dem gå fastande ifrån sig. Jag bjöd alltså Nybom att äta frukost med mig.

»Då gå vi till Österbergs, så skall du få göra bekantskap med ett original,» sade han.

Österbergs källare låg nära Fyris, innan denna uppnått Dombrom, ett stycke nedan-

för de akademiska lärosalarnes förordningsvärda stenbyggnader. Den utgjordes af ett gulmåladt, gammaldags trähus, som i våra dagar skulle taga sig fnaskigt ut bland sina storartade grannar. Öfver ingången hängde ett Bacchitempels-emblem i form af en krans, föreställande vinlöf. Men restauranten hade godt anseende.

I den tidiga morgonstunden pågick ännu vid vårt inträde städning af källarsalen, hvadan uppapperskan icke betraktade oss med mycket nådiga blickar. Men Nybom blickade henne med fagert tal, så att leendet kom fram och hon behagade gå i författning om utförande af vår rekvisition. Denna inskränkte sig till »porter, lilla supen och en sill», för att citera en nutida skald, hvars namn endast genom bokstafven / skiljer sig från Nyboms.

Vi hade hunnit behöfligen restaurera oss, då herr källarmästaren i egen person gjorde sin entré.

Österberg var en liten undersätsig, måhända medelålders man med små fuktiga ögon och kvissliga, i blått och rödt skiftande, något pussiga kinder.

»God morgon bror Ö!» hälsade N. »Här får jag presentera för dig en ung man, som önskar göra din bekantskap.»

Källarmästaren och den presenterade bugade sig för hvarandra.

Ett samtal kom i gång, men ett samtal i den mest befängda stil.

»Från Sankt Eriks källa pumpas endast vatten, men ur dig sprudlar vishetens brunn,» utlät sig Nybom. »Hvad är din åsikt om den Hegelska filosofiens inflytande på studentlifvets utveckling i frisinnad riktning?»

»Min fina emaljerade bror!» svarade Österberg, »du begär något abstrakt i det konkreta, men borde veta att modalitet är den högsta potens, som ingår i jagets negativa fenomen. Det absoluta är viljans yttring af mångfald i enheten» — — —

»Ja, och enfald i mångheten,» inföll Nybom. »Tack, bror Österberg. Du har en stor förmåga att tänka djupt och göra klart.»

Ö. ämnade fortsätta, men en trio af lärdomsstadens hedervärda borgerskap inträdde i källarsalen och vi aflägsnade oss.

Ur notisboken.

Kvinnlig föreläsarinna i processrätt. Sedan prof. E. Trygger anmält, att han på grund af kungligt uppdrag vore hindrad att innevarande termin fullgöra honom åliggande föreläsningsskyldighet vid Upsala universitet, har akademiska konsistoriet beslutit hemställa att kanslern måtte förordna docenten, jur. d.r. fröken *Elsa Eschelsson* att under terminen föreläsa i processrätt 2 timmar i veckan.

En kvinnlig klockare äger för närvarande Sverige. Klockaren i Stora Mellösa församling, Örebro län, Silfverborg, har nämligen på grund af sjuklighet måst nedlägga sin befattning, hvilken hans dotter i hans ställe oklanderligt sköter.

Föreståndarinnan å Allmänna telefonbolagets hufvudstation, fröken *E. Pegelow*, har i dagarne afrest till Wien för att vid den därstädes pågående utställningen af telefon- och växelbord taga del af de nyaste kopplingsanordningarna vid multipelstationer.

Fröken Stina Sahlén, som af hälsoskäl lämnat sin plats som missionär, har nyligen återkommit till hemlandet. Hennes krafter äro mycket nedsatta.

Velocipedens framgångar hos vår damvärld torde väl hädanefter bli ännu större, sedan nu själfva den populära prinsessan Ingeborg går i spetsen. Hon är nämligen för närvarande ute å Drottningholm lifligt sysselsatt med att inhämta de första grunderna i den ädla hjulporten.

Att åka velociped tyckes för öfrigt vara på högsta modet bland skånska högaristokratiens damer. Så t. ex. drog en dag i förra veckan en vacker kavalkad af unga damer på velociped genom Hörby. Kavalkaden bestod af två fröknar Trolle-Bonde från Trolleholm, två fröknar Ramel från Hvidarp, två fröknar Posse från Bosjöklöster, två fröknar Schwerin från Skarhult, en fröken Hermansson från Stockholm, dotter till greve Hermansson, samt en fröken Hermelin. Frukostmiddag intogs i Hörby hotell.

*

Dödens skördar. I måndags afled härstädes lugnt och stilla efter en längre tids sjukdom hofintendenten Johan Christoffer Boklunds efterlämnade maka, *Carola Stuttgartter*, född i München 1833. Den bortgångna, som genom sitt vänsälla och trofasta väsen gjort sig synnerligen afhållen af den stora släkt och vänkrets, som nu står sörjande vid hennes bår, tog med lifligt intresse del i sin år 1880 afidne mans rika lifsgärning och har äfven varit en verksam medlem af Dräkthereformföreningen. De närmast sörjande äro grosshandlaren I. Boklund, arkitekten H. Boklund, Malmö, en yngre ogift dotter samt fem mågpar: artisterna Oscar Björk och Nils Lundström, operasångare J. Grafström, ingenjör Fr. Malmberg och banktjänstemannen Nils Fr. Bachér.

*

»Uggleviksgumman» är död. I förra veckan afled på Sabbatsbergs fattighus en, af såväl den äldre som yngre generationen i Stockholm väl känd personlighet. Hennes namn kände få, men hennes titel kände alla: Uggleviksgumman. På hennes prästbetyg står namnet Matilda Sofia Hallgren, och vid sin död var hon ett par och sjuttio år. Källan hade hon »tagit i arf» efter sin moder, som afled för trettio år sedan. »Jungfru Hallgren», som hon på fyrtioalet kallades, betjänade sin mor vid källan och sålde den traditionellt hälsobringande drycken, till hvilken man om söndagar och under sommaren äfven kunde få en »avec» af saft samt några karameller. Valborgsmässaafonen var gummans recettnatt och då förtjänade hon alltid — som hon sade — till ett par nya skor och en kjortel.

*

Teater och musik.

Kungl. Operan. I morgon lördag gifves den första symfonikonserten för säsongen under anförande af hr Vilhelm Stenhammar, som då för första gången dirigerar hofkapellet.

— Fru Sigrid Arnoldson kommer att begynna ett nytt gästspel å k. operan härstädes i nästa vecka. Biljettprisen lära bli väsentligt lägre än vid det förra gästspelet.

— Under inöfning att under den närmaste tiden gifvas är den populära operan »Muntra fruarna i Windsor» med hr Johannes Elmlblad som Falstaf. Det blir alltså den första roll, i hvilken den framstående konstnären härstädes kommer att uppträda efter sitt anställande som förste regissör vid k. operan.

— Fru Matilda Linder, som kontraktshelt från midten af denna månad åtnjuter tjänstledighet, afreser i slutet af veckan till Göteborg för att därstädes uppträda som Carmen, Orfevs och Nancy (i »Martha»).

Södra teaterns senaste program är af roande beskaffenhet. Den lilla enaktspjesen, »Hummern» af E. Gondinet, är ett äkta parisiskt förespelsskämt, frivolt, men lustigt. Tyvärr fuskar hr G. Lundberg illa bort huvudrollen, men hr Lambert och E. Wagner samt fröken Hjort göra sitt bästa att i de öfriga ge ersättning. Följer så som *pièce de résistance* L. Varneys operett i 2 akter »De små lammen». En graciös och täck musik och en smånäpet kostlig libretto känneteckna detta alster af modern fransk operettkomposition. Synnerligen käcka och lustiga äro fröken Ohlsson och fru Lambert som ett par tjufpojkar till skolelever och medlemmarna af den kvinnliga pensionen »Oskuldens lustgård» äro samtliga intagande täcka. Hr J. Hagman och fru M. Bergström bilda ett drastiskt par som de resp. skolornas ej alltför respektingifvande ledare. Några större vokala fordringar får man visserligen ej ställa

på utförandet — samtliga de uppträdande kunna som sångare närmast betraktas som diletanter — men genom det dramatiska utförandet blåser en fläkt af godt humör, som åtminstone på premiären tog publiken med sig.

Aulinska kvartetten gifver sin första soaré för innevarande säsong inståndad måndag den 18 dennes, hvarvid en stråkkvartett af Borodin (f. f. g.), en pianokvintett af Brahms och en stråkkvartett af Haydn komma att utföras. De följande soaréernas program äro likaledes omväxlande och väl valda. Tredje soarén varder en *Beethoven*-afton och den fjärde en *svensk* afton.

*

Några öfverblifna exemplar

finnas ännu att tillgå å Iduns expedition af

BARNGARDEROBEN

för innevarande år. Mot insändande af 2 kr. i postanvisning erhållas alla de under året utkomna numren, äfvensom de återstående till årets slut.

Iduns Expedition.

*

Flickvänskap.

Skiss af Jenny Hallin.

Elsa och Matty voro vänner — hjärtevänner för lifvet.

Matty var femton år och gick i sjätte klassen, Elsa var fjorton och gick i femte.

Elsa var trind och rödblommig, praktiskt anlagd och alldeles utan sinne för sådana teoretiska oersonligheter som att konjugera verb och räkna regula de tri. Men *hederlig* var hon — *genomhederlig* — det visste Matty, och därför höll hon af henne och kallade henne sin »troigna lilla gurka» och andra trefliga saker.

För att deras vänskap ej skulle bli allt för enförmig och lugn, anförtrode Matty sin vän allt emellanåt den *vilda* sorg, hon kände i sitt bröst, därför att de icke lefde under riddartiden. Då kunde hon ju åtminstone ha *klätt ut* sig till trubadur — och hvems ödmjuka beundrare hon sedan skulle ha varit, det var solklart! Nu var det inte lönt att försöka. Till yttermera visso låg Elsas rum inåt gården, en på alla sidor kringbyggd gård till på köpet, så att en trubadur hade aldrig den ringaste utsikt att göra sig hörd, om han begynte sina smäktande sånger. Af rosenhäcken och de mystiska nischerna och sådant, som oundgängligen hör till trubaduridyllerna, syntes inte ens en rök på Elsas gård.

Elsa insåg också på andra goda grunder, att en sådan dröm aldrig kunde genomföras i verkligheten. Matty kunde inte gå upp för linorna i gymnastiken, ty då hissade hon och bleknade och allt möjligt.

Huru i all världen skulle hon då kunna klättra öfver hustaken, då det nu inte ens var nog med ett plank?

Elsas beundran för Matty hade för öfrigt inga gränser. Hon hade ju själf med egna ögon sett, att Matty utan den ringaste ansträngning skrivit vers i hennes minnesbok — en riktigt *stilig* vers t. o. m.!

»Förgät ej mig,
jag älskar dig!»

stod det där i sneda rader.

Elsa förklarade också med öfvertygelsens hela värme, att »om hon bråkat sin fattiga hjärna till domedags otta, så hade hon ändå aldrig fått ihop något — åtminstone inte något så där romantiskt.»

Och *romantiskt* skulle det vara!

Hvad vore lifvet utan romantik?

För romantiken svärmade de bägge — öfverdådigt, *dödligt*! Det var för dem något ofattligt, hemlighetsfullt, sammanfattningen af allt det tjuvsningsfulla i lifvets dunkla öden. Matty höjde sina stora mörka ögon svärmiskt mot himlahvalvet och Elsa lät sina lugna, nyktra, grå ögon vandra samma väg, och så tänkte och drömde de — men *hvad* de tänkte och drömde, visste de inte så noga själfva.

En dag suto de med armarna om hvarandra i en syrenberså.

Under tystnad skådade de oafbrutet mellan de tunga, doftande blomklasarna efter himmelns

blå. Det var så poetiskt att så där helt försjunka i naturens beskådande.

Guldglänsande bin flögo under söfvande surr fram och tillbaka, och syrendoften var väl stark. Detta i förening gjorde, att lilla Elsa, trots både poesi och romantik, vardt tung i hufvudet. Hennes nyktra natur var inte tillfredsställd med bara drömmar — inte vakna drömmar åtminstone — och därför hände det att hon nickade till, så att lenonhatten sjönk i pannan och den tjocka, ljusa hårflåtan tog ett litet hopp.

Matty såg förvånad på henne. Var det hennes lilla Elsa, som kunde somna en *sådan* stund?

Stackars lilla yrakna Elsa läste denna tanke allt för väl i sin väns mörkhyade, bleka ansikte. »Det var så *grufligt* hett i den här *hiskliga* värmen,» sade hon urskuldande, mera röd än vanligt.

Matty hade någonting hårdt »om prosaiska naturer utan sinne och känsla» på tungan, men så kom hon lyckligtvis ihåg sagan om prinsessan Törnros som *sof, verkligen sof*. Därför log hon beskyddande och tryckte en lätt kyss på Elsas röda, mjuka läppar.

»Du är min lilla Törnros, och jag är prinsen som väcker dig,» hviskade hon lågt, alldeles så som den *riktige* prinsen utan tvifvel hviskat till den riktiga Törnros.

Elsa blef förtjust.

»Om du hade varit en herre, Matty, hade du då friat till mig,» frågade hon ifrigt.

Matty funderade ett ögonblick.

Dylika saker lämpa sig ej för ett hastigt afgörande, som hvar och en bör inse. Men inte heller var *det* fullödiga poesi att vänta och besinna sig länge, och därför fattade Matty tämligen raskt sitt beslut.

»O ja, visst, du min lilla skära rosenknopp,» hviskade hon och lade ömt väninnans finhylda hufvud mot sin spåda axel.

»O, Matty, Matty — det kan du väl aldrig mena! Jag som är så dum,» ropade Elsa förtjust och tog ett försvarligt tag om väninnans slanka midja.

Matty var fullkomligt inne i sin älskareroll.

»Hvad skall kvinnor med så mycket förstånd till då,» sade hon därför med öfverlägsen beskyddaremin.

Elsa såg upp, och hennes runda ögon sågo så förvånade ut som möjligt.

»Nej, Elsa-lill, jag är säker på att du blefve den raraste lilla hustru, som finnes i hela vida världen,» fortsatte Matty allvarligt, »de lärda, docerande damerna bara skrämra bort en, brukar fabror Matte säga.»

Nu hejdade hon sig plötsligt, och en mörk blodvåg for för ett ögonblick öfver hennes ansikte och kvarlämnade en varm, rödaktig skiftning.

Då hon anförde farbror Mattes yttrande, erinrade hon sig också plötsligt, hvem detta gällde.

Hon hade, ända sen hon var liten, varit en riktig läsvarm. Hennes mor beskärnade sig däröfver, men hon var på samma gång litet stolt öfver dotterns vetgirighet och fattningsgåfva. Men farbror Matte, han hade ett annat kvinnoideal han. När nu flickan i alla fall hette efter honom, så skulle hon väl inte heller bara likna honom till namnet, tyckte han, och därför läste han flitigt upp för både mor och dotter, hurudan »en verklig kvinna» bör vara.

Matty spjärnade emot hans ideal med båda händer och fötter.

Äsch — det var nu någonting det, att se blyg ut och stå i spiseln och laga mat!

Nej, *läkare* skulle hon bli, och hon skulle visst inte svimma, när hon fick se blod.

Nu var det i alla fall lustigt — det insåg hon själf — att hon suttit och pratat så där tokigt om kvinnans förstånd till Elsa. Hon kände sig alldeles vimmelkantig, men det löjlige i situationen slog henne och hon brast i skratt.

Elsa hade ej kunnat följa Mattys tankegång, men instämde hjärtligt i munterheten. Hon begärde inte bättre än att få skratta riktigt friskt och ohäjdadt åt något eller intet, den lilla Elsa. Inte bråkade hon heller sin hjärna med att fundera ut orsaken till Mattys löje.

Matty kände sig likväl skyldig att gifva skal därför.

»Här sitter jag och talar om hurudan hustru du skall bli, och så har jag aldrig frågat dig en gång, om du ville ha mig, ifall — du förstår,» sade hon och gjorde en liten komisk grimas, i det hon sköt sin bredbrättiga halmhatt åt nacken till.

»Ja visst, ja visst,» tyckte Elsa och log bredt, så att nästan alla hennes jämna hvita tänder blefvo synliga, »det är nog som moster Ebba säger, att alla karlar äro inbiliska och utan vidare

Juvelerare
K. ANDERSON
1 Jakobstorg 1.

Ringar, Armband, Kedjor, Silfverarbeten, Modernast!
Broscher, Kedjearmband, Nålar, Bordsilfver. Solidast!
Bref besvaras omgående. Billigast!

Tandläkare dr Geo. Forssmans Tandpulver, två slag, Tandpasta, Tandtinktur
 nya preparat för tandernas vård:

tro, att alla flickor — *hvarenda en* — hux flux bli betagna i dem. Men *jag, jag är betagen i dig, jag, antingen du nu är herre eller flicka.*

Matty fick ett helt regn af kyssar.
 »Du Elsa, du, vi ska hålla ihop hela lifvet igenom, du, och *aldrig* i tidernas tid tycka om någon annan. Inte om någon friar till oss en gång — du förstår!»
 Jo, Elsa förstod godt.

Aldrig i tidernas tid tycka om någon annan, var det ja — hvem skulle väl också kunna gå upp emot Matty?

Solen sken på syrenblommor och flickdrömmar. Dofterna från lavendel, isop, löfkoja och syren blandade sig med hvarandra till något obestämbar, söfvande, alldeles likt ungt folks olikartade, ljuftva, outredda känslor.

Elsa och Matty suttu en lång stund tysta och högtidliga kvar i bersån, och när de med en öm omfamning skildes åt, låg ännu stundens allvar öfver dem.

Veckan därpå kom en släkting till Mattys mor dit för att någon tid vara tillsammans med sina släktingar. Han hade med sig en femton-årig son och en sjuttonårig dotter. Den unga fröken skulle bo tillsammans med Matty, under det att hennes far och bror höllo hus hos allas farbror Matte.

Inez var ett »vådligt stilig» namn i Mattys tycke, och »stilig» fann hon också sin unga anförfant, som bar det. Det dröjde inte många dagar, förrän Inez var den personifierade fullkomligheten själf i hennes ögon. Intressantare samtal än det hon förde, hade Matty aldrig hört. Och så ofantligt lärorikt sedan!

Inez hade den sista vintern varit med ganska mycket, och som hon såg bra ut och var en förmögen pappas dotter, hade hon blifvit firad och eftersökt. Därför rörde sig hennes samtal mest omkring baltoaletter och kavaljerer. Sådant var helt och hållet nytt för lilla Matty. Därför lyssnade hon i andlös spänning, och hennes ögon tindrade klarare än balsalarnas ljus. Inez njöt af denna uppmärksamhet, som var större och allvarligare än någon, som förr kommit henne till del, och berättade oförtrutet om sig själf, sina vänner och sina vänners vänner.

Och Mattys bleka kinder glödde. Inte därför att hon själf ville ha varit med på festerna eller att hon ens trodde sig hafva fått något nöje där, nej, det var berättelserna i och för sig, som fångslade henne.

Härunder blef lilla Elsa bortglömd. Matty höll af henne som förr — naturligtvis! — men hade ingen tid öfrigt för henne.

En vacker eftermiddag kom Elsa för att hämta sin vän ut till en promenad.

Matty bad Inez följa med, men denna försäkrade på sitt godmodiga sätt, att hon aldrig promenerade numera med småflickor. Inez var så vänlig och gladlynt, att Matty alls inte kunde bli stött på henne, men hennes ögon öppnades, så att hon såg, att Elsa var bra liten och hade riktigt kort kjol. Detta hade aldrig Matty reflekterat öfver förut.

Följden häraf blef, att Elsa efter vänliga inbjudningar att stanna kvar fick gå ensam, då hon alltjämt hade lust för promenaden.

Men Elsa hade ingen lust därför, hon ville bara bara träffa Matty ensam.

Stilla och undergifvet smög hon med sänkt hufvud och nedfälda ögonlock nedför gatan, som ledde ut ur staden och ut på den dammiga landsvägen. Hon såg sig omkring. Nej, ingen syntes, som hon kände. Hon gick ett stycke ut på den kala, brända slätten, kastade sig ner bland de solstekte baktimjamstufvorna och lät de länge återhållna tårarna få fritt lopp.

»Det kan aldrig, aldrig bli som förr — nej, aldrig, aldrig mer,» snyftade hon högt.

Inte anklagade hon Matty, inte.

Det var ju helt naturligt, att hon skulle tycka mera om den främmande flickan, som var stor och såg bra ut. Men det var så tungt, så tungt!!

Gråtande borrhade hon ansiktet ned i den doftande mulden, som endast obetydligt täcktes af de blekröda timjamsblommorna.

Stackars lilla Elsa, hon kände väl instinktligt, att den enda trogna vännen i världen är den jord, ur hvars sköte människobarnen utgått, och till hvars famn de till sist återvända!

«Familjemeddelanden».

En familjetidning sådan som *Idun*, spridd och läst i de vidaste kretsar öfver hela landet, måste ovillkorligen vara det allra lämpligaste och närmast till hands liggande organet för alla tillkännagifvanden om födde, förlofvade, vigde och döde. För visso är det just damerna inom familjerna, som med det lifligaste intresset följa dessa tilldragelser inom hemmets värld, hvilka genom det knappa annonsspråket dock uttrycka och innebära så mycket, och annonser af detta slag, införda i *Idun*, träffa där i vidare utsträckning den intresserade familjepubliken öfver hela vårt land än genom något annat svenskt tidsningsorgan.

Under rubriken »Familjemeddelanden» ha vi därför anslagit en bestämd plats på andra sidan i vår annonsbilaga för dylika annonser och för dem fastställt ett pris, som rätt mycket understiger vårt annars beräknade annonspris eller för födelse-annons kr. 1: 50, för förlofnings- och vigselannons kr. 2: — och för dödsannons in om ram kr. 5: —, ett pris som måste betraktas som synnerligen moderat, då hänsyn tas till vår upplagas ovanliga storlek och den jämna och utbredda spridning tillkännagifvandet därigenom erhåller.

Redaktionen af *Idun*.

Innehållsförteckning.

Anna Hedins; upptäcktsresanden dr Sven Hedins moder; af L. S. (Med porträtt.) — I tjänarinnefrågan: Då tjänarinneestrecken kommer; af E. K. — Martyrer; humoresk af Nonny Lundberg. — Du! eller något att fundera på; af Mari Mihi. — Visor; af Albert Eriksson. — Ur skuggornas värld; några minnesblad för *Idun* af Wilhelm Bäckman. V: Ett Nybomsminne. — Ur notisboken. — Teater och musik. — Flickvänskap, skiss af Jenny Hallin. — Tidsfördrif.

Sidsfördrif.

Bidrag mottagas med tacksamhet.

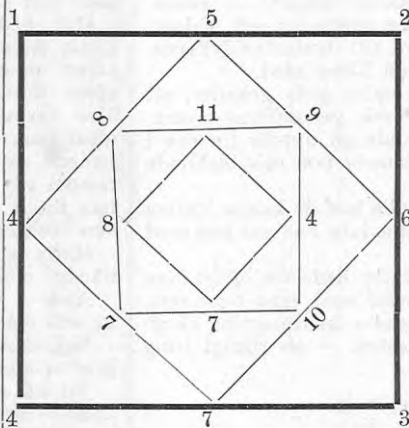
Sifferlogograf.

- 1, 2, 3, 4 = Förutan det ej väfvas kan.
- 3, 2, 9, 7 = Så kallas mången engelsman.
- 1, 2, 3, 7 = Hvad får soldaten uti krig?
- 1, 3, 6, 7, 8 = Hvad löper lätt på snöhöjld stig?
- 1, 2, 5 = Hur »välfödd» mänska ofta är.
- 9, 2, 1 = För blomstervän en blomma kär.
- 2, 4, 6, 9, 7 = Hvad oskyld man kan råka i.
- 4, 3, 2, 7 = Fast rörlig, dock ej trött kan bli.
- 4, 3, 6, 7, 8, 9 = Finns i hvartenda apotek.
- 8, 3, 7 = Man det förutan ej får stek.
- 8, 7 = Bekräftelse vid rättsligt mål.
- 9, 6, 3, 1 = Hvad som tillverkas utaf stål.
- 4, 9, 8, 5 = Namn ur vår nords mytologi.
- 2, 4, 9, 8, 7 = Mot sundt förnuft ett myteri.
- 2, 9, 7 = Af läppar, gom och tunga barn.
- 1, 6, 7 = Hvad ligger uti mjölnarns kvarn?
- 3, 6, 7, 8, 9 = Af oxens hud ett preparat.

- 4, 5, 6, 7 = Ett resultat af »stat mot stat».
- 2, 1 = Hvad följer efter eld och brand?
- 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9 = Ett »vapen» i en kvinnas hand.

S. L.

Kvadratuppgift.

Orden beteckna:

- 1, 2, 3, 4 = Järnvägsstation i Sverige.
- 5, 6, 7, 4 = Kvinnonamn.
- 8, 9, 10, 7 = Mansnamn.
- 11, 4, 7, 8 = Nöje.

Äro orden rätt lösta, bilda de åtta bokstäfverna i den yttre kvadraten, tillsammans, rätt ordnade, ett kvinnonamn. De åtta bokstäfverna i den innanför tangerande kvadraten bilda tillsammans, rätt ordnade, namnet på en svensk sjö, samt de åtta bokstäfverna i den innersta kvadraten tillsammans, rätt ordnade, namnet på ett byggnadsmateriel. *Moster Lisa.*

Ifyllningsgåta.

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14
									X				
X								X		X			
	X						X				X		
		X				X						X	
			X		X								X
				X									

- 1) adelsten, 2) stad i Sverige, 3) stad i Kina, 4) mansnamn, 5) gasformig kropp, 6) kompasstreck, 7) kvinnonamn, 8) stad i Sverige, 9) en tidvisare, 10) ett tidmätt, 11) en vätska, 12) en af veckans dagar, 13) kvinnonamn, 14) fågel.

De bokstäfver, som infalla i de med stjärnor markerade rutorna, bilda namnet på en svensk skald. *Dodo.*

Anagram.

1.
Sök i vår svenska almanack; Bland andra namn du då skall finna Ett som skall passa för en kvinna, Men vill du heta så? — nej tack!

2.
Uti en kokbok sedan sök — Om Hagdahl eller någon annan Är lika godt — i allesamman Du finner ordet — *icke* lök.

3.
Gå sedan till en järnaffär, Och man vårt tredje skall dig visa, Af alla slag — en väldig »bisa», Ifall du hyggligt det begär.

4.
En vanlig fisk — ja, du förstår!

Dock ej så enkel som du tänker, Nej, han — när han på fa-et blänker — En vän vid sidan hafva får.

5.
Hvad åkarn gör sin arma häst Mer än som nödigt är, dess värre, Men hvar en stackar har *sin* herre, *Min* är publiken. Sluta — bäst. *Fix.*

Lösningar.

Logografen: Stångjern; tång, sten, ge, tåg, stå, get, strå, tå, rest, ren, tråg, så, steg, gås, en, gråt, neg, gen, å, se, rå, rån, ner, tår, sår, råg.
Charaden: Arfvinge.
Geografiska gåtan: Stockholm; Isa. Utö, Goa, Valachiet, Stockport, Långheden, Don, Ill, Ems.
Operans repertoar: Mefistofeles; Muntra fruarne i Windsor, Euryanthe, Faust, Ifigenia i Aulis, Sömmgångerskan, Trollflöjten, Orfeus, Fryne, Estrella de Soria, Lucia Borghia, Ernani, Stradella.
Gåtan: Stormen.

Kaffe,

patentrostad och konserveradt i enl. med Professor Liebig's metod, hvarigenom det står sig i flere månader, i fina blandningar: **Java, Mokka, Plantage** m. fl. Fabriksbod 9 Biblioteksgatan, Sthlm.

Förädlade Kaffetillsatser analyserade af Dr Setterberg och Ingeniör Landin. Gör kaffet *homogent, välsmakande, sundt, närande* och *billigt*. Begär hos er närmaste handl. **Kronkaffe** och **Utställningskaffe**.